

Intern kontroll - resekostnader, kost och logi

1 Sammanfattande rekommendationer

Vid granskning av den interna kontrollen i rutiner och processer som hanterar fyra styrelser/nämnders konton för resekostnader, kost och logi har vi noterat en rad förbättringsmöjligheter av den interna kontrollen och av kvaliteten på verifikationer. Som ett led i en god ekonomisk hushållning är det av vikt att goda metoder, som uppmärksammar svagheter i den interna kontrollen, tillämpas hos alla nämnder och styrelser.

Vi rekommenderar att regionstyrelsen ser över regiongemensamma behovet av struktur och stöd för nämnder/styrelserns arbete med att skapa en god intern kontroll.

Därutöver bör en översyn göras av hur anvisningar, processer och rutiner kan utvecklas för att säkerställa en komplett redovisning för resultatkonton, där det är vanligt att leverantörsfakturer behöver kompletteras med information. Samma gäller för reseräkningar där ett korrekt och komplett underlag för förmånsbeskattning och beräkning av sociala avgifter måste säkerställas.

Vi rekommenderar att regionstyrelsen och de granskade nämnderna utfärdar de tillämpningsanvisningar och rutiner som kan behövas för att leva upp till krav som ställs på en god kvalitet på bokföringen.

Vi har gått igenom våra iakttagelser med respektive förvaltning, i vissa fall med respektive resenär/attestant, för att få kompletterande information till respektive underlag. Vi har då fått förtydliganden till enskilda underlag och besked om åtgärder som kommer att vidtas/vidtagits för att leva upp till ställda krav.

2 Allmänt

På uppdrag av revisorskollegiet i Västra Götalandsregionen har revisionsenheten, som en del av den löpande granskningen, granskat och analyserat kontot för resekostnader, kost och logi (konto 4671) för kulturnämnd, miljönämnd, regionutvecklingsnämnd och styrelsen för Kultur i Väst (tidigare styrelsen för kulturutveckling).

Den sammanlagda bokförda kostnaden under 2008, till och med augusti månad, uppgår för berörda enheter till cirka 4 mkr fördelat på cirka 2000 bokföringsposter. På kontot redovisas kostnader i samband med anställdas resor i tjänsten, som regionen betalar till transportföretag, resebyrå eller kontokortsföretag baserat på fakturer från dessa. I redovisningen ingår även resekostnader i samband med utbildningar och liknande. I den mån anställda i

samband med tjänsteresor har utlägg, som styrks med underlag till reseräkningar, bokförs de på kontot.

Granskningen har genomförts genom stickprov. Stickprovet omfattar 30 utbetalningar på sammanlagt cirka 900 tkr till externa leverantörer samt 13 reseräkningar som har samband med de externa utbetalningarna. Stickprovet har styrts mot större poster och spridits för att täcka in olika ansvar. I stickprovet ingår resor företagna av såväl tjänstemän som förtroendevalda.

3 Syfte

Syftet med granskningen är att få svar på frågorna:

- Uppfyller räkenskapsmaterialet kraven enligt kommunala redovisningslagen?
- Har kontroll och attest gjorts enligt gällande reglemente?
- Finns fungerande intern kontroll som säkerställer korrekt beräkning av skatter och avgifter?

4 Kontrollmål och iakttagelser

4.1 Leverantörsfakturorna är korrekt konterade

Smärre avvikelser har noterats då kostnader för hyrbilar bokförts på kontot. Det finns dessutom exempel på att kostnader som förskottas för andras räkning (se avsnitt 4.2) bokförts som en kostnad. Vi rekommenderar att bokföring av utlägg sker på balanskonto bl a för bevakning av att reglering sker.

4.2 Kostnaderna har anknytning till regionens verksamhet

Berörda nämnder och styrelser bedriver verksamhet i en rad olika projekt och nätverk, som genererar resekostnader. Det förekommer att regionen bekostar resor för personer från andra organisationer. I den mån regionen förbundit sig att stå för sådana kostnader bör normalt gälla att den organisation som resenären tillhör ska förskotta och vidarefakturera till regionen. Undantag kan behöva göras bl a för artister som anlitas för turné i regionen i särskilda avtal av styrelsen för kultur i Väst. Det är viktigt att respektive huvudman i sin egen bokföring har fullständig information för att kunna fullgöra lagstadgad skyldighet att redovisa skattepliktiga förmåner.

Det finns även exempel på att förvaltning förskottat helt privata resekostnader för anställd. Vi är tveksamma till förfarandet då tillgodogörandet av regionens priser/rabatter medför skattepliktiga förmåner och att regionen drabbas av administrativa merkostnader. Vi rekommenderar att gemensamma riktlinjer för

regionen tas fram som beaktar såväl verksamheternas behov som en god intern kontroll.

4.3 Syfte och deltagare med resan framgår

Deltagare i respektive resa framgår inte av alla transaktioner. Uppgift om syftet med resan saknas i flera fall. Samtliga enheters fakturor scannas in och sänds elektroniskt för attest. Det finns en möjlighet att kommentera/komplettera respektive underlag i fakturaportalen i form av meddelande eller bifogat dokument. Regionutvecklingssekretariatet har arbetat aktivt med dessa möjligheter och har få noterade brister. Vi rekommenderar att syfte med och deltagare i respektive resa, om det inte framgår av fakturan, alltid noteras i eller scannas in som komplettering i fakturaportalen.

4.4 Attest skall ske enligt fastställt reglemente

I attest- och utanordningsreglementet för Västra Götalandsregionen finns bestämmelser om integritet och jäv. Innebörden av bestämmelserna är att det inte är tillåtet att underordnad attesterar överordnads utlägg eller att attestera egna utlägg. Reseräkningar, ersättning för utlägg, egna mobiltelefonräkningar och representation avseende sig själv nämns som exempel på transaktioner som ska attesteras av överordnad. Om transaktionen avser styrelsens/nämndens ordförande ska attest ske av vice ordförande. Innebörden av reglementets bestämmelser för attest av externa leverantörsfakturor för resa och övernattnings har tolkats olika. Klargörande bör ske av om attest ska göras av överordnad i dessa fall och hur det praktiskt kan hanteras om faktura avser flera resenärer; t ex förtroendevalda, ordförande och vice ordförande, förvaltningschef och andra anställda.

Huvudregeln för kontroll och attest är att det ska finnas en kontrollkedja som innebär att ingen ensam hanterar en transaktion från början till slut. Det finns exempel på att all kontroll och attest utförts av samma person, men där utanordning skett av Ekonomiservice. Vi rekommenderar samtliga enheter att se över om kontrollkedjan på den egna förvaltningen är tillräcklig med hänsyn till de lokala förutsättningarna.

4.5 Korrekt underlag för beskattning

I stickprovet på tretton reseräkningar visade sig att några inte var upprättade ännu. Ytterligare en fanns på löneenheten men var inte utbetald. Alla övriga var attesterade men flera av dem redovisar otillräckliga uppgifter om vem som betalat måltider. I stickprovet ingår reseräkningar från flera resenärer för samma aktivitet med skillnader i vilka uppgifter som lämnas.

Det är viktigt att attestant försäkras sig om att kompletta och korrekta uppgifter lämnas. Reseräkningarna utgör underlag för korrekt förmånsbeskattning och underlag för sociala avgifter. Att inte skriva en reseräkning kan uppfattas som att huvudmannen besparas kostnader, men kan samtidigt medföra felaktig

redovisning till andra myndigheter. Vi rekommenderar att åtgärder sätts in dels för att stärka kontrollen i reseräkningsrutinen och dels för förbättrad kunskap om hur reseräkningar skall fyllas i.

För studie- och konferensresor kan inte förmånsbeskattning uteslutas, om inslag av nöje och rekreation blir för stort. Det finns en omfattande rättspraxis på området. En tumregel är att studierna/konferenstiden bör uppgå till minst sex timmar per dag. Konferensprogram bör alltid scannas in som komplettering till externa leverantörsfakturor och konferenser läggas upp så att de inte blir aktuella för förmånsbeskattning.

4.6 Övrigt

I två fall har anställda erhållit av regionen betalt personligt årskort för tjänsteresor på SJ. Om förmånsbeskattning ej ska göras för hela värdet av årskortet krävs ett avtal om begränsningar i den privata användningen av kortet. För det ena årskortet finns i personakten två likalydande avtal. Inget av dem är daterat. För det andra årskortet gjordes förmånsbeskattning under granskningen. Rutiner och blanketter för olika typer av tjänstekort bör ses över.